

VZPOMÍNKY NA P. JOSEFA ČECHALA

V listopadu roku 2014 uspořádala kulturní komise Města Proseč „Prosečský dýchánek“ o P. Josefu Čechalovi, při kterém byly mimo jiné přečteny úryvky ze zápisů pana děkana ve farní kronice. V průběhu večera byli návštěvníci akce postupně seznámeni s následujícími texty:

I. Úvod

Naše vzpomínání na pana děkana Josefa Čechala zahájíme citací z úvodní části zápisu ve FARNÍ KRONICE prosečské farnosti, tak jak jej on sám vlastnoručně zaznamenal:

„V úterý velikonoční dne 3. dubna 1956 byl odňat pateru Petru Ducháčkovi státní souhlas. K správě farnosti byl povolán telegraficky „prozatímně“ P. Josef Čechal, který v té době byl na zotavené ve svém rodišti Svratce a čekal na jmenování na nějaké místo v diecézi. Dočkal se jej zcela nenadále v blízké Proseči, proto odjížděl ráno na první pátek **6. dubna 1956** autobusem ze Svratky do Proseče značně rozechvěn, nemaje potuchy, jaký stav farnosti nalezne. Své působení začal několikahodinovým zpovídáním odpoledne a mší svatou. Farníci se zpočátku chovali k němu trochu zdrženlivě, ale velmi uctivě.“

II. Životopisná část (z kroniky)

„Pocházím z dělnické rodiny. Můj otec pracoval od vyučení všechnu dobu jako klempířský dělník v továrně na plechové zboží. Z první světové války si přinesl otřesené zdraví, takže býval často nemocen, později podstoupil operaci žaludku a nyní je už několik roků invalidním důchodcem. Do školy jsem začal chodit právě v době největší krize nezaměstnanosti. Také náš otec byl často bez práce. Své dětství jsem prožil v továrním ovzduší a prostředí a byl bych asi klempířem, kdyby moji učitelé nebyli přemluvili tatínka, aby mě nechal studovat. Studium mi umožnila teta Otilka Fialová, mamčinina sestra, která bydlila v Chrudimi, zůstala neprovdána a svou obětavostí pomohla vystudovat několika svým sourozencům a jejich dětem. Po čtyřech letech na gymnázium v Chrudimi jsem přešel na arcibiskupské gymnázium v Praze, a když je Němci v roce 1941 o Vánocích zavřeli, dokončil jsem na Jiráskově gymnáziu v Resslově ulici maturitou v červnu 1942, tedy právě v době, kdy vrcholilo běsnění nacistů za heydrichiády. Protože Jiráskovo gymnázium stojí hned naproti pravoslavnému kostelu sv. Cyrila a

Metoděje, kde se ukrývali parašutisté Gabčík a ostatní, byly naše maturitní zkoušky velmi dramatické. Třetí den byly přerušeny, když Němci obstoupili celý prostor kostela a surově zlikvidovali ukryté parašutisty.

Přihlásil jsem se pak na bohosloví v Hradci Králové. Bylo nás v ročníku přes třicet, čas byl plný nejistoty a úzkosti, ale nám bylo za zdmi semináře dobře. Jenže po šesti nedělích jsem byl s mnoha jinými z ročníků 1921 a 1922 povolán k odvodu a poslán na nucené práce do Říše. Odjížděl jsem z Hradce Králové prvním transportem vůbec, 22. října 1942 – právě na mamčininy narozeniny. Vše šlo tak rychle, že jsem se jen taktak mohl rozloučit s rodiči. Odjížděl jsem zcela nepřipravený, vyjevený, s pocitem smítka, uchváceného vichřicí. Byl to hrozný skluz z výšin všech ideálů a naivních představ o životě do syrové a surové reality. Dnes jsem ovšem za tuto tvrdou školu poznání vděčný.“

III. Shrnutí následujících událostí

V totálním nasazení strávil mladý Josef Čechal dlouhých 30 měsíců. Prvních několik týdnů pracoval v továrně na letecké bomby u Lázní Teplice, pak byl přesunut do Berlína do továrny na kluzná ložiska – zde většinou šlo o práci u rentgenových aparátů. Z důvodu neustávajícího bombardování byla většina osazenstva továrny po Vánocích roku 1943 přesunuta do Boletic u Děčína, odkud P. Čechal v dubnu 1945 spolu s dalšími uprchl domů.

Studentům semináře bylo umožněno nastoupit hned do 2. ročníku, předchozí dva semestry si ale museli dostudovat soukromě a postupně z nich skládat zkoušky. Po úspěšném ukončení studia byl Josef Čechal v roce 1949 na svátek sv. Petra a Pavla vysvěcen na kněze a byl poslán jako kaplan do Litomyšle. Zde působil zhruba rok, načež byl přeložen ke katedrále do Hradce Králové, kde prvního tři čtvrtě roku zastával úřad administrátora a od května 1951 se stal kaplanem a ceremoniářem tehdejšího biskupa Píchy. V říjnu 1955 musel výkon úřadu přerušit kvůli onemocnění srdce – nastoupil do nemocnice se zánětem srdečního svalu po prodělané angíně. Po uzdravení byl v únoru 1956 jmenován administrátorem kostela sv. Václava v Pardubicích, pro bytové potíže ale z nástupu k tomuto datu sešlo a bylo s ním nově počítáno do Robous u Jičína. Po zatčení tehdejšího prosečského faráře P. Petra Ducháčka Státní bezpečností byl však prozatímně povolán do Proseče, kde nakonec zůstal natrvalo.

IV. Příchod do Proseče (z kroniky)

„Když dnes po letech vzpomínám na příchod do Proseče a na ty těžké doby plné nejistoty, zdá se mi to všechno ponořeno do temnoty a jako bych to ani nežil. Postrkovala mne jedna povinnost za druhou, byl jsem rád, když jsem vždycky dožil dne. A ty dny bez radosti se kamsi propadaly bez ozvěny, ani vzpomínat není na co. I když Proseč je jen 16 km od mého rodiště, nic jsem o ní dříve nevěděl. Poprvé jsem jí projížděl 23. srpna 1949, když jsem jel na své první místo do Litomyšle. Utkvěl mi v paměti dojem z letmého pohledu na kostel, který mi připadal jako pevnost a svými kamennými, neomítnutými zdmi působil na mne cize, chladně. Pak jsem z Litomyšle asi dvakrát jel přes Proseč domů, když jsem si koupil první motorku značky Manet – to bylo z jara 1950. Jenže Manet se od Budislavi už zadýchával, a tak jsem raději jezdíval přes Poličku – Proseč mě tehdy ničím nezaujalo.“

Když jsem po bezesné noci přijel autobusem na první pátek v dubnu 1956 na prosečské náměstí, bylo skoro prázdné. Neviděl jsem, jak mě podezřívavě sledují oči náhodných chodců, když jsem vzal za kliku kostela a ten byl k mé radosti otevřen. Ta radost ovšem hodně poklesla, když jsem se po chvíli rozhlížel kostelem. Jednak sám netradiční, nezvyklý secesní prostor, jednak kalné ráno a vlhké zdi se starou zeleno-modro-šedou nepřijemnou výmalbou, porušenou zasekáním elektrického vedení, v pravém rohu na stropu velký kus odpadlé omítky, kaple s podivnými černými sedmi obrazy, zpovědnice před lavicemi, to vše na mne působilo tísnivě. Říkal jsem si, kdybych tady měl být, musel bych s tím něco udělat, ale to nebude třeba. Myslel jsem, že za pár dnů pojedu domů a nastoupím místo administrátora v Robousích u Jičina, které jsem měl přislíbeno, když sešlo z Pardubic – nedávno našla moje sestra dopis z dubna 1956, kde připomínám, že mi může psát ještě do Proseče, protože asi do konce měsíce tam uvážnu... Pocit provizoria mě bude provázet dalšími a dalšími měsíci, až z toho budou roky. V podstatě je na světě všechno prozatímní...

Nebylo mi v začátcích lehké. Lidi jsem neznal a drželi se spíš v uctivém odstupu, neměl jsem nikoho, kdo by mi poradil nebo pomohl. Vikariát jsme byli poličský, (kde jsem byl nejmladším knězem), takže když přišel do Nových Hradů konseminarista P. Josef Mokřý, nestýkali jsme se, protože byl na vikariátu vysokomýtském. Pohyboval jsem se v neznámém prostředí s obavami z každého krůčku, ve stálém střehu a napětí nových situací. Jedinou útěchou a povzbuzením mi byla blízkost domova a pak nepokaženost a dobrota lidí, které jsem vnitřně cítil jako své, stejně smýšlející, takže mi bylo brzo mezi nimi jako doma, brzo jsem si je zamiloval a oni to snad také časem poznali.

Když jsem tehdy roku 1956 zazvonil na faře, musel jsem dlouho čekat, než se objevila rozespalá slečna – Blažena Brabcová, hospodyně P. Ducháčka, a vzápětí Petr Rejman, kostelník, který bydlel na faře. Vylekal jsem je zřejmě, jako já se zase trochu vylekal jimi. Pan farář Ducháček byl zatčen ve vlaku, když se vracel ze svého rodiště Chrastavce u Svitav, kde křtil dítě ze svého příbuzenstva. Slečna byla nervově vyčerpána, nad vším se vznášel oblak smutku a nejistoty. Na faře byla většina místností zapečetěna, přežil jsem ten den v kuchyni a pak jsem až do 12. září bydlil, žil, pracoval a spal ve farní kanceláři, klenuté a připomínající tak trochu vězeňskou celu.

Zkušenosti z venkovské duchovní správy jsem neměl a zde jsem se dostal do tak říkajíc zachovalé farnosti, a velmi živé. Zpovědi bývalo velmi mnoho - na první pátky i v neděli – k nezvládnutí; zvláště mi brali nervy jedinci, kteří přišli do kostela už v době, kdy jsem měl být u oltáře a ještě klidně se zařadili do fronty čekajících. Bylo takových hodně. Pokusil jsem se zavést zpovídání v sobotu odpoledne, ale přišlo většinou jen pár dětí; škoda, že se to pak pokazilo, když jsem začal jezdit do Borové. Největší radost jsem měl, když přijížděly děti i ze Zderaze a z Rybné. Ve školním roce 1955/1956 bylo v České Rybné přihlášeno na náboženství 32 dětí, nemohli jsme se do třídy ani vejít. Zrovna tak hodně dětí chodilo i na evangelické náboženství. V dalších letech počet všech dětí v Rybné klesal, takže z naplněné dvoutrídky zůstala nakonec jedna ubohá třída s dvanácti až šestnácti dětmi celkem. V jednom roce nebyl z Rybné ani jeden křest. V žádné vesnici to snad nebylo tak zlé, jako v Rybné, když vlna změn zasáhla i nejkonzervativnější venkov. Stejně tak to bylo se školou v Martinicích, kam jsem se ještě závějemí sněhu lesem od Pasek přebrodil hned v pondělí 9. dubna, a kde mě paní řídící Navrátilová uvařila na uvítanou kávu. Děti v jednotřídce bylo kolem dvaceti a byly tak hodně, že mě to připadalo až nenormální. Stále jich pak ubývalo, až školu zrušili někdy kolem roku 1965. V Proseči samé bylo v roce 1956 přihlášeno přes 160 dětí, hodin tedy bylo hodně, že se to sotva dalo zvládnout. V dalších letech počet hodin i dětí klesal – nejnižší byl asi tak v roce 1963, kdy klesl na 94 přihlášených v Proseči a tři v Rybné. Místo do Perálce jsem po dva roky chodil ještě na Františky a do Rychnova, což mě značně vyčerpávalo, i když jsem tam jezdil na motorce. V zimě ve sněhu jsem ovšem na Františky mohl jen pěšky a to na mne – zeslabeného po zánětu srdečního svalu – nebylo. Přicházel jsem zcela vyčerpán, zpocen, nemožný už pořádně učit. Když jsem jednou v zimě roku 1957 šel z František, byla tak velká mlha, že nebylo na pár kroků vidět. Až k Jelínkovým jsem šel s dětmi, ale dál jsem musel už sám. Protože mě doma měli přijít snoubenci, chtěl jsem si trochu nadejít kratší cestou od Jelínkových k silnici – vzal jsem to prostě přes pole, jenže jsem přecenil svůj orientační smysl a místo na silnici jsem se v hlubokém sněhu po dvou hodinách dostal k nějaké chalupě a tam jsem se dozvěděl, že jsem zase

blízko františské školy. Ti lidé mě zavedli znovu k Jelínkovým a Jelínkovy děti mně dovedly na silnici – bylo to strašné a myslím, že jsem to odstonal.

V. – Historka kolem stěhování věci P. Čechala na prosečskou faru (z kroniky)

Po odsouzení pana faráře v srpnu (na svátek sv. faráře arského - to si pamatuji, protože jsem si sám dělal k obědu vajíčka na lihovém vařiči, chytl mi omastek a moc jsem si nešikovností popálil ruku) jsem pozbyl naději, že budu moci z Proseče v dohledné době odejít, a když úřady odpečetily na faře místnosti, po dotazu u pana vikáře a církevního tajemníka jsem se odstěhoval z Hradce Králové, kde jsem byl tak zvyklý. To stěhování byla také hrůza, že to stojí za zápis. Nevěděl jsem, jak na to, a tak jsem přijal celkem rád návrh paní Ťuťákové, sestry novohradského rovněž odsouzeného faráře P. Františka Říhy, která se chtěla se svými třemi syny vrátit do Malšovic do svého domku. Dispečer autodopravy bydlil v Nových Hradech, domníval jsem se tedy, že to jistě zařídí líp, než bych to mohl já. Pak také mě vedl soucit s rodinou Ťuťákových a staříčkou matkou pana faráře. Když se připojím k stěhování jejich, budou to mít lacinější. Už termín, který nám byl dispečerem určen, byl nevhodný – stěhovali jsme se na svátek Jména Panny Marie. Ale co se už dalo dělat? Poslal jsem maminku napřed do Hradce, aby vše připravila, sám jsem jel na motorce – nejprve do Hradů, kde jsem pomáhal nakládat a kde jsem se tím už dokonale vyčerpал, protože kromě závozníka, šoféra a P. Mokrého jiný nebyl a věci k přestěhování bylo moc. Nejhorší bylo nakládání dříví, uhlí a sena. Kdybych se stěhoval jen sám, byl bych si obstaral stěhovací vůz, ale zde přijeli s velkým nákladákem a valníkem, což se Ťuťákovým více hodilo. Ráno bylo celkem hezky, takže to nevadilo, jenže když jsme přijeli do Malšovic po polední, začalo pršet. Pomohl jsem velkodušně pochopitelně vše složit – hrozné bylo zase to seno a dříví, a zatímco podle plánu jsme měli moje krámy naložit k polednímu, začali jsme s bídou nakládat ke čtvrté hodině v dešti, nervozitě a zřejmě nechuti šoféra i závozníka. Podle toho nakládání vypadalo. Byli jsme z toho s maminkou zoufalí, ale bezmocní. Nebýt maminky a kaplana – mého nástupce P. Fišera, snad by tam byli polovici věci nechali.

Měl jsem ohlášenu v Proseči mši svatou večer v 7 hodin. Musel jsem tedy asi o půl šesté všechno nechat mamince a jet na motorce napřed. Celou cestu přešlo a mně bylo do breče ze všeho. Aby to bylo ještě všechno těžší, někde u Džbánova jsem píchl kolo a začala obrovská bouřka s lijákem, že jsem s bídou dotáhl motorku někde pod střechu a čekal a čekal, až přestane. Naděje, že bych dojel ještě do sedmi, zcela zmizela, otázka byla, jak se vůbec dostat do Proseče. Marně jsem čekal, že mě dojede nákladák s mým promoklým majetečkem, nakonec k osmé hodině v čirém zoufalství jsem sedl na motorku a pokusil se dojet na

píchlém kole. Dojel jsem do Proseče k smrti zničen, v kostele byli ještě lidé a domodlívali se růženec. Plný, nabitý kostel! Měl jsem sotva sílu říct jim, ať jdou domů a ať se na mne nezlobí. Převlékl jsem se, trochu uklidnil a čekal. Chlapi přijeli – po zastávce v hospodě v Mýtě – mezi jedenáctou a dvanáctou hodinou. Když přijížděli na dvůr, zachytili za vrchní trám brány a z jednoho křesla zůstaly trosky a rozbila se socha Božího Srdce, na které mi záleželo. Ani při skládání pochopitelně nemohlo přestat pršet. Černohnědá politura na nábytku byla na mnoha místech smyta. Bylo toho ještě víc, ale mě už bylo všechno jedno, jen bych byl brečel nad maminkou, protože jsem viděl, že je u konce (celý den nejedla a do toho ta nervová zátěž a fyzické vyčerpání!). Z lidí mi pomáhal Antonín Džbánek, student techniky a rodina Soukalova. Nejhroznější byly pytle s uhlím, které jsme s Toníkem nosili na zádech, a taky jsme podle toho vypadali. Nějak jsem tu hrůzu přežil, odešli lidé a já zůstal mezi věcmi, ke kterým jsem si dost těžko pomáhal, sám a myslil jsem si, že se už nikdy neusměju. Aby byla míra hořkosti dovršena, našel jsem druhý nebo třetí den pod dveřmi pohozený anonymní dopis, kde mi nějaké dobrá duše vyčítala, že jsem neoslavil svátek Panny Marie kvůli svému potěšení...

VI. Motorka, betlém (z kroniky)

O prázdninách mi tatínek s Mirkem Krejčím (bývalým mým konseminaristou) postavili na farském dvoře malou garážičku na motorku, šedou Jawu 250, kterou jsem si přivezl brzo z Hradce, kde od mé nemoci odpočívala. Byla vlastně takovým mým „kaplanem“. Byla to moje láska. Když mi bylo nejhůře, smutno a tak, sedl jsem na motorku a jel kamkoliv, jezdil, co to dalo, takže jsem brzy získal pověst silničního piráta a nikdo si se mnou nechtěl sednout, ale mě to dávalo pocit svobody, volnosti – aspoň na chvíli. Při jedné takové jízdě jsem objevil náhodou perlu Moravy, překrásný Vítochov u Vířské přehrady. Každý týden jsem na chvíli zajel pochopitelně také domů k rodičům do Svratky. Maminka mi prala prádlo. Jinak mi hospodařila slečna Blažena Brabcová, hospodyně pana faráře, která čekala na jeho propuštění (Byl odsouzen na dva roky, ale zůstala v Proseči i po jeho propuštění, celkem deset roků, protože zatím pan farář pracoval v textilce, neboť neměl státní souhlas). Odstěhovala se 18. srpna 1966, když P. Ducháček byl ustanoven administrátorem v Písečné v Orlických horách. V tom prvním roce jsem nic nepodnikal, jen jsem pořídil rolety stahovací do oken na faře, a když jsem zjistil na půdě, že Betlém je v žalostném stavu, obstaral jsem od přítele zhotovení pozadí „města“ a jeskyně, protože jsem se rozhodl nově Betlém zaranžovat. Daroval jsem to, aby na mne byla nějaká památka v Proseči.

VII. Vzpomínání na průvody a poutě

(...) O **Božím Těle**, které tehdy a ještě asi po dva tři další roky bylo dovoleno, jsem žasl, co nás šlo kolem náměstí od oltáře u Soukalových, u Jednoty, k Feltlom a u Barušky Feltové – později Rabových. Jak za dávných časů! I jiné věci měly ještě punc starobylosti. Tak třeba, když jsem šel z kraje **zaopatřovat nemocné**, ptal jsem se Petra kostelníka, jak je tu zvykem chodit a on mi tvrdil, že normálně – veřejně v rochetě. Zkoprněl jsem, ale nezbývalo mi nic jiného, než tak jít. Petr šel přede mnou se zvonečkem. Dokázal jsem to asi třikrát tak jít, ale viděl jsem, kolik potíží tím lidem vzniká, a tak jsem využil Petrovy nemoci, který mi nemohl stačit a smrtelně se zadýchával, a chodil jsem buď sám nebo s Petrem, ale s klerikou nebo rochetou podkasanou pod mým koženým kabátem. Každý večer se v kostele shromažďovalo několik dívek, žen a dětí a modlily se růženec za pana faráře, o tom jsem ani nevěděl. Milé mi byly **průvody do polí** – po čtyři neděle po velké se šlo, jednou ke kříži na Pasecké, pak k Rybné Soukalovou cestou, co stojí nyní nová škola, po třetí ke kříži do Podměstí a přes Řebíčkovo k Borskému kříži, a nakonec ke kříži na Budislavské silnici. Později jsme chodili aspoň dvakrát, a nakonec jsme byli rádi, když jsme uskutečnili jedinou pobožnost v polích směrem k Pánovu kopci – ke koupališti, cestou ke hřbitovu a zpět k farskému rybníčku. Bylo to vždy v neděli odpoledne, chodilo v posledních letech asi 100 až 150 lidí a bylo to moc pěkné. Miloval jsem tu pobožnost od dětství a jsem šťastný, že se při posledním průvodu objevil mezi námi vynikající akademický malíř Vladimír Tesař, který má chalupu na Pasekách, a ten udělal asi 4 akvarelové skicy – byl to tedy 14. května 1972 historický průvod; rozhodně jsme byli poslední na vikariátu a okrese a možná i v diecézi. Škoda.

Nač jsem nebyl také zvyklý, to byly **poutě**. Zvlášť ve Zderazi se držela svatojánská pouť slavně. V neděli po sv. Janu Nepomuckém se šlo procesím s korouhvemi z kostela v Proseči přes Pasička, kam nám Zderazští přišli naproti s družičkami. Pochopitelně nechyběli muzikanti. Třikrát nebo čtyřikrát jsem takto šel, ale vycházelo nás z Proseče stále méně, takže jsem byl moc povděčný pak zákazů těchto průvodů. Jen jsme se vždy sešli u kapličky ve Zderazi, a po přivítání družičkou měl jsem promluvu, při níž jsem si vždy připadal jak Hus na Kozím hrádku. Ladili jsme to spíš veseleji, bývalo to hezké. Od kapličky, když se stojí na schodech, je pěkný pohled na Proseč a na jaře kolem svatodušních svátků je ten kousek našeho domova zvlášť milý. Pracovní zatížení to bylo někdy obrovské, zvlášť když jsem jezdil ještě do Borové. Celkem sedmkrát jsem tam mluvil, až roku 1973 už nám pouť nebyla dovolena. V České Rybné ustaly poutě dříve přičiněním a rozhodnutím Rybenských samých z důvodu strohého konzervatismu. Poutě slaví na starý svátek Rozeslání apoštolů (15. července.). Sešli jsme se vždy u horního kříže za Dostálových stavením a průvodem s družičkami a hudbou se šlo na křižovatku k dolnímu kříži, kde byla malá

kazatelnička. Bylo tam dost rušno, i když jsme si vyžádali od kolotoče a houpaček klid po dobu naší pobožnosti. Když nebyly dovoleny průvody, sešli jsme se jen u Dostálova kříže a zůstali jen tam. Je to za vsí, pod stromy stranou všeho hluku, takže se mi tam pak velmi dobře mluvilo a líbilo mnohem více než dole na křižovatce, ale co platno, nelíbilo se to Rybenským, a tak jsme se tam sešli asi třikrát a oni řekli ne. V přetížení, v jakém jsem byl při administrování v Borové, bylo to pro mne jen vysvobozením.

V Proseči o pouti na Svatou Trojici se dříve odpoledne chodilo k soše Nejsvětější Trojice na náměstí, kde byla pobožnost. Protože mi to nikdo předem neřekl, zapomněl jsem žádat o dovolení a i to ohlásit, takže prosečská poutní pobožnost skončila mou vinou nebo zásluhou. Ale nikdo ani slůvkem neprotestoval a tak se mi zdá, že tato forma vnější zbožnosti sama dožila, že lidé sami cítili, že už je těžko udržitelná a slučitelná s rychle se proměňujícím životem. Sekularizace života po všech stránkách začala se stále zřetelněji v šedesátých letech projevovat i v tak tradičních farnostech jako byla Proseč.

VIII. „Generace Přechodu“

Nejkrásnější doba v Proseči snad je kolem senoseče. Podivil jsem se, když jednoho rána přijelo 5 – 6 mužů ze Zderaze a za dvě hodiny byla farská zahrada posečena. Pomáhal jsem sušit, seznamoval jsem se tak s lidmi a začal se vpravovat do „hospodaření“. Moc mi to nešlo. Slečna Brabcová častěji připomínala dřívější doby, kdy byla tráva větší, víc lidí chodilo, všechno bylo lepší. Ale to už mě tak provází od začátku – kam přijdu, tam jako bych zachytil poslední zbytky normálního stavu, jak to dosud po léta chodilo, a najednou před mýma očima se to začne měnit. Zvykl jsem si na tento stav věcí a už mě to ani nepřekvapuje. A zvláště jsem rád, že aspoň trochu zastihnu to staré, takže je možno i trochu srovnávat. Dalo by se to ještě vyjádřit – **jsem vděčný za to staré, rozumím tomu a svým způsobem miluji, a tím víc mám rád i to nové a jsem rád, že mám to štěstí být při tom, když to vzniká.** Jsem zkrátka z generace Přechodu, z té přechodné, provizorní, obětované generace, ale ono to má také svoje klady. Jen abych nechtěl být likvidátorem, z toho mám stále hrůzu, ale to ať posoudí generace po nás, jen kdyby se potom dovedly vžít do našich možností, jež jsme měli.

IX. – Závěr zápisu v kronice (vzpomínka na biskupa Píchu)

Na podzim r. 1956 musel do nemocnice staříčký pan biskup dr. Mořic Pícha¹. Dělal jsem mu v Hradci z nouze ceremoniáře, doprovázel jsem ho v roce 1951 na léčení v Karlových Varech, a když byl někdy nemocný, chodil jsem do jeho soukromé kaple v neděli a sloužil jsem mu mši svatou za celou diecézi. Měl mě rád a já jeho. Zemřel 12. listopadu 1956, byl jsem na jeho pohřbu v Hradci a pak v Chrasti na hřbitově. Pak mi přišlo oznámení od notáře, že mi odkázal svůj osobní kalich. Beru si ho o velkých svátcích. Těsně před odchodem do nemocnice jako jeden z posledních aktů, které vyřizoval, poslal mi souhlas s plánovanou výmalbou prosečského kostela, kde mě však zároveň otcovsky varuje, abych nezkušený se nepouštěl do velkých podniků. Od malby jsem neupustil, ale jsem mu pořád nesmírně vděčný.

(Vzpomínkou na biskupa Píchu Čechalův zápis do farní kroniky končí. Podle všeho byla většina textu pořízena zpětně roku 1974, prvních pár odstavců snad napsal krátce po svém příchodu do Proseče.)

„Ačkoliv mi moravský původ působí radost, mé srdce patří zcela Východním Čechám a zvláště Českomoravské Vysočině. Jako chudé dítě tehdy chudé Vysočiny jsem se narodil a ze všech koutů, kde jsem se octl, a ze všech krás, které jsem spatřil, vracím se vždy rád k tiché a skromné líbeznosti rodné Vysočiny.“

¹ Ten Josefa Čechala v roce 1949 vysvětil na kněze.